

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Bana
u. Pop. (Bregda-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
K. N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

IDO · POLITIKAI · NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre	— — 850
Félévre	— — 460
Negyedévre	— — 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5.—
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— ck 35.—
Egy szám	— 150

1925 június 29 Hé

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 146 szám

5685. Thamuz 7

Az angol Fehér Könyv folytatása

Herbert Samuel őszinte vallomása Anglia Palesztina-politikájáról

Az alábbiakban folytatjuk Herbert Samuel Palesztina-jelenését, amelynek megírásánál kétségtelesen szerepet játszottak az arabokkal szemben követett taktikai szempontok.

„A fegyverszünet megkötésekor a palesztinai zsidó lakosság száma ötvenezer lélekre rugott. Nem sokára azonban hatalmas áramlat indult meg, amely Palesztinára zsidókkal való gyors benépesítését célozta. Az üldözöttek, amelyek egyes országokban a zsidókat érték, nagy lökést adtak a kivándorlási mozgalomnak. A palesztinai kormányzatnak jutott a feladat, hogy ezt a kivándorlási áradatot megfelelőképpen korlátozza, ami ha nem történt volna meg, az ország gazdasági élete összeroppant volna.

Zsidók a világ minden részéből

A palesztinai zsidóság a legkülönbözőbb típusokra oszlik. Vannak közöttük egészen vallásos ortodoxok és olyanok, akiket előbbi életük, amelyet Európában folytattak, modernebb irányban befolyásolt. Találunk bucharai, perzsiai és irák zsidókat, akadémiái műveltségű férfiakat és nőket Newyorkból és Chikagóból, jémani zsidókat, akik ezüst- és elefántcsontmunkákkal keresik kenyerüket, a College de France-ban végzett gazdasági szakembereket, németországi mérnököket, hollandiai bankárokat, lengyel- és oroszországi gyárosokat és kereskedőket. Vannak közöttük diákok, irók, orvosok, ügyvédek, építésszek, zenészek, volt állami hivatalnokok Kelet- és Nyugateurópából, Ázsiából és Amerikából. A zsidó lakosság fele azonnal Keleteurópából származik és szigoruan vallásos. A bevándorolt zsidók háromnegyedrészre élt azelőtt városokban, és csak egynegyedrészre került ki falvakból.

A mezőgazdasági és ipari kolonizáció

A mandátum hatodik szakasza előírja a kormányzóhatóságnak, hogy „a palesztinai zsidó földvásárlást és települést, anélkül, hogy ezáltal a többi lakosság jogait és jólétét csorítanának elő kell mozdítani.” Ezt a határozatot nem tudtuk mindenben megvalósítani. Az állami földek nagyrészen arabok élnek, akiket, a rájuk vonatkozó védelmi szakasz megsértése nélkül, nem lehet onnan eltávolítani. Ennek ellenére már eddig is több mint száz zsidó kolónia létesült, amely a szíriai hátártól Gázáig fekszenek. És a zsidó gyarmatosítás állandóan növekedőben van. A kolonizálás pénzügyi megszervezettségére vonatkozólag meg kell jegyezni, hogy az igen szilárd alapokon nyugszik. A zsidó kolonisták a legszorosabban össze vannak kötve földdel és abban a tudatban dolgoznak, hogy ők a földmegváltás előfutárai és hogy milliók imádságát kell valóra váltaniuk. Munkájukat nagyban megkönnyíti hazaszeretettük, amelynek segítségével minden nehézségen túleszik magukat.

Az ipar is hatalmas méretekben fejlődik. Egyik legszebb eredménye az ipari mozgalomnak Tel-Aviv város meglepetészerű fejlődése. Ez az egyetlen város a világon, amelyet kizárólag zsidók laknak. Az ipar fejlődésének tudható be az is, hogy Haifában, ahol 1920-ban csak kétezer zsidó lakott, ma már nyolcezeret találunk.

A különböző országokból érkezett zsidók a hébert választották közös érintkezési nyelvükül. A fiatalok valamennyien, az idősebbeknek pedig nagyrésze beszéli ezt a nyelvet. Az iskolákban kizárólag héberül tanítanak és a zsidó lapok is ezen a

nyelven írják. A héber ugyanolyan hivatalos nyelv, mint az angol és az arab.

Palesztinára eddig hatmillió angol fentot fektet be a zsidók. Ennek az összegnek nagyrésze az Egyesült Államokból érkezett. Ebben most van alakulóban a Jewish Agency, amely az országépítés munkájába a világ egész zsidóságát, pártmunkálatra való tekintet nélkül, be akarja kapcsolni.

Mivel segíti Anglia a cionizmust

Egyes arab politikusok még ma is arról panaszkodnak, hogy az angol kormány, az ő hátrányukra, nagy kedvezményben részesíti a zsidókat. Ezzel szemben zsidó részről arról panaszkodnak, hogy a kormány a mandátumban vállalt kötelezettségeit elégtelenül teljesíti. Ki kell jelenteni, hogy ebben a kérdésben a zsidóknak inkább igazuk van, mint az araboknak. Az angol kormány, éppen a jelentésem eljén felhozott okok miatt, nem engedhetett a bevándorlásnak olyan teret, amelyet szeretett volna. Bizonyos az, hogy a zsidó Palesztina felépítésének költségeit zsidók fizetik ki. Sőt a palesztinai zsidók még az arab közoktatásiügyi budgethez is

Averescu letagadja az ellenzékkel való tárgyalásait

Heves hírlapi csata az „Adeverul” és az „Aurora” között

(Bucuresti-Bukarest, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti lapok napok óta arról írják, hogy Averescu tábornok fuziói tárgyalásokat folytat a paraszt- és a nemzeti párttal.

Az „Indreptarea” azokat a híreket, mintha Averescu tábornok, akár a parasztpárttal, akár pedig a nemzeti párttal tárgyalásokat folytatott volna, a legkategorikusabban megcáfolja. Egyben felkéri Stere professzort, mint akire a lapok hivatkoztak, becsületszavára appellálva, nyilatkozzon ebben a kérdésben. Az ő feladata — írja az Averescu-párt lapja — megcáfolni, vagy megerősíteni ezt a hirt.

Az „Aurora” újabb támadást intéz Averescu ellen és ismét emlékezteti, hogy az egyesült ellenzéki párttal folytatott már tárgyalásokat az együttműködésről. Egyébként két kérdést tesz fel Averescuhoz, melyre határozott feleletet kér.

1. Igaz, vagy nem igaz az, hogy Averescu tárgyalat a nemzeti, illetve a parasztpárt vezetőivel a kollaborálás ügyében?

2. Tett-e ígéretet vagy sem a tábornok arra, hogy a parasztpártot, illetve nemzeti pártot támogatni fogja kormánybuktató akciójában?

Az „Indreptarea” foglalkozik az „Aurora” ma reggeli cikkével, mely Averescu tábornokra vonatkozott és leszögezi, hogy a tábornok elve az, hogy csakis fuzió által alakulhat egy egységes erős párt s már ennél az elvnel fogva sem tárgyalhatott sem a nemzeti párttal, sem pedig a parasztpárttal az együttműködésről. Averescu sohasem tett sem az egyiknek, sem a másiknak proppozíciót, hanem mindig más pártoktól várta az iniciatívát. Az elébe terjesztett javaslatokat mindig alaposan áttanulmányozta és elvének megfelelő választ adott. Arra vonatkozólag pedig, hogy esetleg más tárgyalat volna az ő nevében, az „Indreptarea” kijelenti, hogy Averescu senkinek nem adott hivatalos megbízatást.

Politikai körökben rendkívül átlátszónak találják az „Indreptarea” nyilatkozatát, amely lényegében Averescu kijelentésének felel meg.

Megvalósul a Zeppelin-út az Északi-sark felé

Nemzetközi uton gyűjtik össze a sarkutazás költségeit

(Berlin, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap a kereskedelmi minisztériumban tovább folytatták a tárgyalásokat Eckener északsarki útjáról. A tanácskozások azzal a pozitív eredménnyel végződtek, hogy megállapították, hogy a Zeppelinnel való északsarki utnak igen komoly kilátásai vannak és ezért mindent el fognak követni, hogy ezt a tervet megvalósíthassák. A Zeppelin, melyet az északsarki útra készítenek, ötszáz lóerős motorral volna felszerelve. A léghajó hossza 220 méter, szélessége pedig 30 méter lesz. Az építkezéseket csak Friedrichshafenben lehet keresztülvinni, mert csak ez a Zeppelin-gyár van tökéletesen felszerelve.

Amundsen részvételéről csak akkor kezdik meg a tárgyalásokat, amikor ez már visszaérkezett Oslóba. Ha Amundsen nem venne részt az expedícióban, akkor ezt nélküle is végrehajtanák. Eckener kifejtette, hogy amennyiben az északsarki expedíció sikerül, akkor valószínű, hogy Európa és Kelet-Ázsia közt is Zeppelin-forgalmat léptetnek életbe.

Egy másik berlini jelentés szerint a birodalmi közlekedésügyi minisztériumban ma délután a sarkvidékek repülőgépen való felderítésével foglalkozó nemzetközi tudományos társaság és a Zeppelin-léghajóművek közt megbeszélés volt, amelyen Eckener dr., Kohlschütter dr. titkos tanácsos, egyetemi tanár, Penck dr. titkos tanácsos, egyetemi tanár, Bruhns szolgálaton kívüli kapitány és Bleistein dr. igazgató vett részt. A megbeszélés a következő eredménnyel végződött: A Zeppelin-léghajóművek a tudományos társaság céljainak megfelelő léghajót épít és Fritjof Nansen dr.-nak, a tudományos társaság elnökének bocsátja két sarki vállalkozás céljából rendelkezésére. A léghajók építésének költségeit maguk a Zeppelin-léghajóművek vállalják, míg a sarki utazás költségei nemzetközi uton volnának összegyűjtendőek. Tervbevétték, hogy a léghajót a sarki vállalkozás után más nemzetközi tudományos társaságok rendelkezésére bocsátják, különösen a földfelület ismeretlen területeinek felkutatására.

IRÓK ÉS IRÁSOK

Heine hátrahagyott versei

A német könyvpiac kétségtelen leggyagyobb szenzációja a mű, amely most jelent meg Heine Henrik eddigi ki nem adott verseivel. A kötet a verseken kívül Heine-nak egyes, eddig ismeretlen feljegyzéseit, kritikai hozzászólásait, ötleteit, vázlatzerű párbeszédeit is közli. A kéziratot Heine kortársa, Beyer Rudolf, berlini lírikus és novellista unokája dr. Rudolf Schade ásta ki az ismeretlenség homályából. Beyer Rudolf személyes ismeretségben állott Heine-vel és erről a nagyértékű barátságáról a következő megjegyzéseket írja:

— Heine-vel Elise von Hohenhausen szalonjában ismerkedtem meg, ahol a nagy lírikus rám egy félig reális, félig rajongó természet benyomását keltezte. Valahogy úgy éreztem, mintha hiányzanék jelleméből egy kialakult és szilárd világnézet, amit annak tudtam be, hogy nagyon szereti a nők társaságát. Ez a szeretet valahogy átplántált belé sok nőieséget, így elsősorban az állhatatlanságot. Legesodlatosabb volt Heineban, hogy csapongó fesztelensége mellett olyan önfegyelmet mutatott, amely mindig pontosan meg tudta vonni a kellő határokat.

Beyer feljegyezte a fiatal Heine rögtönzéseit is, amelyek azonban most nemcsak mint irodalmi emlékek képviselnek nagyobb irodalmi értéket, hanem üdítően hatnak épen úgy, mint a nagy lírikus egyéb termékei. Az első két közreadott versét a egy átmulatott éjszaka hangulatát rögzíti meg a költő ezekben a sorokban:

O komm mit deinen Schmerzen,
Du linde, gold'ne Nacht!
Es ist kein Raum im He zen,
Wenn alles scherzt und lacht.

Erst wenn wir einsam werden,
Sind wir nicht mehr allein,
Und Himmel wird und Erden
Uns dann geöffnet sein.

Plasztikus, egyszerű gondolat és érzés kiegyensúlyozott formáját mutatja az alábbi vers:

Eine Mädchenblume fand ich,
Lieblich. Gold'ne Lockendolden,
„Blümlein“, sprach ich zu der Holden,
„Möchtest du mein eigen werden?“

Haucht ihr Mündchen: „Blumen blühen,
Unser Auge zu beglücken,
Nicht um schnöde sie zu pflücken,
Müsstest es als Dichter wissen.“

Beyer elmondja, hogy egy alkalommal közötté és Heine között a vallásról folyt a beszélgetés. Heine előbb leelemezte a poézis és a filozófiai közötti különbségeket, majd áttért az isten-fogalom analizására és a vallások történeti fejlődéséről tartott egészen eredeti szempontok szerint való előadást. Ennek a következtetéseképpen pedig végül ebben az egy mondatban fejezte ki őszinte és igaz álláspontját:

— Ime, itt vannak azok az okok, amiért nekem bármily körülmények közé is jussak, vissza kell térnem atyáim religiójához!

Akkor Heine még nem keresztelkedett ki, de úgy látszik, már gondolt arra és egyuttal megmondotta, hogy kitérése benső ősi hitét nem fogja megváltoztatni.

— Egy alkalommal Heine-vel — mondja Beyer — a költői mesterségről beszélgettünk. Heine fájdalmas rezignációval jelentette ki, hogy a költőnek olykor prostituálnia is kell magát. Felületes odavetett pár szó volt, nem is gondoltam volna, hogy a költőben mélyebb érzéseket fog ébreszteni. Amikor legközelebb találkoztunk, Heine ezt a verset adta át nekem:

Ich hör's auf allen Gassen,
Das Lied, das ich dir sang.
Entkospet meine Liebe,
Entweiht ist mein Gesang.
Poetenschicksal ist es:
Man gibt sich selber hin.
So gleichen sie einander,
Poet und Buhlerin.

Ime ez Heine. Meditáció, ironia és finom érzélgősség.

Az irodalmi hagyatéknak ez a könyv csak egyik része. Legközelebb dr. Rudolf Schade még egy könyvet fog írni Heineről, amelyben azokat az élettörténeti jegyzeteket fogja feldolgozni, amelyek Heine Henrikre vonatkoznak és amelyek a nagy lírikust egészen új vonatkozásokban mutatják be.

BUDDHIZMUS ÉS KERESZTÉNYSÉG. Irta dr. Carpenter Estlin J. Nem új probléma régebbi vallásokat fiatalabbakkal összehasonlítani. M. d. 1

vallásnak vannak közös belső vonásai és külső megnyilatkozásai is. A szerző ezuttal a buddhizmust állítja a kereszténység mellé és kutatja a két vallás hasonlatosságát és ellentétjeit. Előbb a két vallás világszemléletét taglalja, majd a buddhizmus és

kereszténység terjeszkedése hasonlatosságát igyekszik kimutatni. A könyvben rengeteg anyagot talál az olvasó a buddhizmus megismerésére. A végig lebilincselő művet dr. Kiss Elek professzor fordította élvezetesen.

Helyreállt a rend Görögországban

Az új kormány megkezdte működését

(Athén, június 27. Az Új Kelet tudósítójától.) A forradalmat követő órák izgalma lecsillapodott. Az üzletek újra megnyitk és az állami hivatalok is tovább folytatják működésüket. Mint utólag megállapították, Pireusban a forradalmárok összeütköztek a kormányhű csapatokkal, amelyek során két katona meghalt és huszan megsebesültek. Pangalos tábornok már megalakította az új kormányt és a miniszterelnöki tarcán kívül a hadügy-ministerséget is vállalta.

Ideiglenes belügy-, tengerész- és külügy-

miniszter Hagi Chiriacos, kultuszminiszter Pavlito-polis, közoktatásügyi miniszter Hagi Chiriacos II., pénzügyminiszter Cepinos, földművelésügyi miniszter és ideiglenes igazságügyi miniszter Bombus, kereskedelemügyi miniszter Pavlohis, szociálisügyi miniszter Muelis lett. A kormány tagjai tegnap Condiaritis köztársasági elnök előtt letették az esküt.

Belgrád, június 27. Nincsiacs külügyminiszter ma kijelentette az újságíróknak, hogy Jugoszlávia a görögországi helyzettel szemben egyelőre várakozó álláspontot helyezkedik.

Egy újságíró naplója az épülő országból

Az új chalucok nem uttörök már, csak munkások

(Jerusalem, május hó. Az Új Kelet munkatársától.) Ha valamelyik városban több a munka, akkor a másik plugából megfelelő számú munkást dirigálnak oda. Ugyanez a helyzet a mezőgazdasági munkánál is. A gdud kolóniái szükséghez képest kapnak erősítést a városi plugáktól, vagy megfordítva. Szóval a legteljesebben keresztülvitték azt az elvet, hogy a gdud tagjai egységet alkotnak.

A gdud nagy kolóniája: Tel Josef, de vannak kisebb kolóniák, ugynevezett kis kvucák is. Ilyen Kfar Gileadi és Tel Chaj is. Kfar Gileadiban azoknak a soméreknek gyermekei vannak, akik az arabokkal való harcokban estek el. A gdudnak az a terve, hogy a gdud valamennyi gyermekét itt fogja felnevelni, s — Giveath Jeladim mintájára valóságos kis gyermekfalut létesít. A gdud különben nemrég konferenciára hívta össze a pedagógusokat és napokon át kizárólag a gyermekevelés kérdését vitatták meg. Természetesen nem problematikus viták voltak ezek: de azonnal gyakorlat, valóság.

Problémákat általában nem ismer a gdud. Itt nincs elképzelt falanxter-rendszerek megvalósításáról szó. Itt mindent maga az élet alakít ki és mindennek is ez a próbája... Ha van probléma: akkor csak olyan van, mi kívül fekszik a gdudon.

Ilyen például az új allijah, az utánpótlás kérdése. Azok az elemek, akik most kerülnek ki Palesztinába, még az országépítő feketemunka gondolatától is távol állanak, nemhogy a közösség magasabb belső parancsa irányítsa őket. A „chaluc“ fogalmát csak a mult emléke és a külső propaganda tartja fenn. Ténylegesen ma a régi chalucokon kívül alig van új „chaluciót“. Megkérdeztük, mi az oka ennek:

— Az ok igen természetes, — mondja gdud-beli ismerősünk. Megszűnt Palesztina felépítésének romantikus korszaka. Volt idő, amikor csak ez a romantikus, önfeláldozó akarat tette lehetővé az építést. Ez akkor volt, amikor még kininnel és eukaliptusszal harcoltunk a malária ellen, amikor még a kolóniák köré hadállásokat építettünk és amikor csak néhány elszigetelt kolónia állott. Ebben az atmoszférában jött ide a chaluc és így valósult meg az első kvuca. Hadd említem meg azt is, hogy a kvuca gondolata jóval az orosz felfordulás, még a háboru előtt született meg, úgyhogy semmi közösséget sem megalakulásában, sem felfogásában nem tartunk egymással. Akkor csak az jött ki, aki valóban országot akart építeni. És mert az ipari felépítés még a kolonizációnál is kezdetlegesebb volt: természetesen mindenki a mezőgazdasági munkát választotta. De volt egy más ok is. A viszonyok olyan nehezek voltak, hogy individuálisan senki sem tudott volna megállni. A kvuca nem elgondolásból, de egyszerűen szükségéből keletkezett: együtt kellett maradjunk. Most azonban a kivándorló generáció, még az is, amely chalucetelepről jön, csak technikailag készült fel az országépítésre, lelkiileg azonban hiányzik belőle a régi szellem. De a viszonyok is mások lettek. Mindenki megállhat a saját

lában, nincs szüksége a kvucára. Kijön mint munkás és elhelyezkedik a maga erejéből. S az ipar felvevőképessége is egyre nagyobb. A régi chaluc helyett kijön az új palesztinai munkás, amely siet minél jobban elhelyezkedni. Ha meg is volna benne a chaluc-akarát: igen gyakran kénytelen bér munkássá lenni, mert kijöveteléhez más szempontok is fűződnek. Amikor mi kijöttünk, a szó szoros értelmében kiszakadtunk a szülei háztól. Ugy jöttünk el, hogy se mi vissza nem térünk, sem a szüleink ide ki nem jönnek. Két külön világ volt ez, s nem hittük, hogy ezek valaha találkozni fognak. Ma azonban az a fiatal ember, aki egymaga kijön, „előre“ jön, mert nyílt vagy titkos célja az, hogy hozzártározónak kivándorlását is lehetővé tegye. Már pedig ezt a kvucában elérni nem tudja. Nem lett rosszabb a zsidó ifjuság, csak mások lettek a viszonyok, illetve hiányoznak azok a régi feltételek, melyek a kvucát megteremtették és a chaluc-gondolatot kialakították. Ma a „kvis“ munka, az utépítés a legtöbb poalimnak, munkásnak nem nemzeti feladatot jelent, csak annyit, hogy ezt a nehéz munkát jobban megfizetik. És a mocsar lecsapolásánál is igen jelentős szerepet játszik a bér nagysága.

Ezek a viszonyok, ha meg is ölték a chaluciót, — nagy előrehaladást jelentenek az ország építésében. S így nem ez ellen kell negatív küzdelmet folytatni, hanem itt kell a közösségi gondolatot pozitív formában megerősíteni. Ez nevelési probléma. Egyszer jobban bizonyosodik, hogy nem a galutban, hanem itt kell a „chaluc telepeket“ felállítani. A „kiképző munkának“ a „hachsarah“-nak Palesztinában kell végbenemni. Viszont a chalucanyag kiválasztását nekünk kell kezünkbe vennünk és így munkánkat ki kell terjesztenünk a galutra is.

A gdud nagy barakkja előtt három csendő áll meg. Nem tagadom, bennem már bizonyos állandó képzetet ébreszt fel, ha csendőri látok. Amit itt nem nehéz megérteni. A három csendőri leszáll pompás arab lováról, odaköti az állatokat a korláthoz és bevonul a barakkba. Pár pillanat és ott vannak a táncoló kör közepén... Együtt táncolnak és együtt énekelnek a többiekkel...

— Chaverek... mondja az egy chaluc... ők is gdudhoz tartoznak... van nekünk mérnökünk, orvosunk, apolonőink, hivatalnokaink, akik különböző helyeken dolgoznak, de a gdud katonái... Mert a gdudé a jövő, Palesztina jövője...

Székely Béla

Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulást és szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferencz József“ keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferencz József-víz remek természetalkotta hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 11

A mellék

Kedves

Amikor a rend lóbáltam meg sz amely egyedül tragédia keserű p sikba küldtek, m miszár gondosan formulázta zavaró képzelni, egy egé oldalát telis-tele mert sorvezetőt i ne tessék haragutem semmit, mer azt vettem ki ho gári jogaimnak „reclamantul“, az kapitány ur még most már minden még nem fogták de a panasom a véve. Még csak rálni kell, csekéldik a hivatalos meivel becézően vételi remekműv csomó más akta a nagy bánatom kált ki a „nyom

Most, hogy a panasom, gond esztendő óta, sz bubánatát panas tetszik engedni, egyéni tragédián az egyik moróz mintha nem hi lopni, de nadr haza? Mégis m mellényem mar volt, mert, hog mellény nélkül óta a szekrnyb ták el. Mert eg donatuj überci botomat is, a nyakkendőmet hogy fáj a sziv ban volt a pé négy száz lej, ellopták. A na sem volt egyszág volt, hogy

Nem tudom és a lakótársai kodott és össze elvitte a szabá se ruha, se pé van és a jeg azért irtam ez szürke mellén nekem, vagy

Amerika

Sanghai, tan telt el. A le, amelyeken tak. A korn nyujson át til külügyminiszte ellen. Mint é Anglia között

London, gyülésén Bar angol főváros éve nem volt

POD

izzadó és eg makacsabb l tyukszemét, lábat nem sz Kapható Készíti:

* Győr kelleke. Ho deti Mack-f mézeses és

A mellényem megmaradt

Kedves jó szerkesztő ur!

Amikor a rendőrségen könnyes szemekkel lóbáltam meg szegény elárvult mellényemet, amely egyedüli reménységem volt a nagy tragédia keserű perceiben, egyik szobából a másikba küldtek, míg végre egy irtalmasszivű komisár gondosan kicirkalmazott mondatokba formulázta zavaros siránkozásomat. Tessék elköszölni, egy egész iv papirosnak mind a négy oldalát telis-tele írta, nagyon rendes írással, mert sorvezetőt is használt a kapitány ur. De ne tessék haragudni, én az egészéből nem értettem semmit, mert nagyon zugott a fejem, csak azt vettem ki homályosan, hogy most én polgári jogaimnak egy új fajtáját gyakorolom, „reclamantul“, azaz panaszos lettem. Azután a kapitány ur még szelíden megmagyarázta, hogy most már minden rendben van, a tolvajt ugyan még nem fogták el, a károm sem térült meg, de a panaszsom az legalább előírásosan fel lett véve. Még csak iktatni, meg kiadni és lereferálni kell, csekélység az egész, azután kezdődik a hivatalos nyomozás. A kapitány ur szemével becézően simogatta végig a panaszfelvételi remekművet, azután betette egy egész comó más akta közé és én ott álltam egyedül a nagy bánatommal, hónom alól busan kändikált ki a „nyomravezető“ elárvult mellény.

Most, hogy már előírásosan fel van véve a panaszsom, gondoltam, hogy nekem, aki annyi esztendő óta, száz meg száz emberek keserves bubánátát panaszoltam el az Uj Keletben, meg tetszik engedni, hogy most az egyszer saját egyéni tragédiámat sirjam el. Mert igaz, hogy az egyik morózus detektív ur úgy csinált, mintha nem hinné, hogy tölem is van mit lopni, de nadrág nélkül csak nem mentem haza? Mégis mikor reggel felébredtem, csak a mellényem maradt meg, amelyikről már szó volt, mert, hogy gavallérosan akartam járni, mellény nélkül övvel, és a mellényemet napok óta a szekrényben tartogattam. Azért nem lopták el. Mert egyebet mindent elloptak. A vadonatúj überoiheremet is, a kalapomat is, a botomat is, a nadrágomat is, az ingemet, a nyakkendőmet is. És igen, szerkesztő ur — óh, hogy fáj a szívem kimondani — a nadrágomban volt a pénztárcám és abban volt ötezer-négy száz lej, meg tizenöt lej apróban, azt is ellopták. A nagyot is, meg az aprót is. Sohasem volt egyszerre ennyi pénzem. Ez is adóság volt, hogy el tudjak utazni szabadságra.

Nem tudom mi történt, mert én aludtam és a lakótársam is aludt, csak valaki belopózott és összeszedte az egész vagyonomat és elvitte a szabadságommal együtt. És most nincs se ruha, se pénz, se szabadság, csak a bánatom van és a jegyzőkönyv a kapitány urnál. És azért irtam ezt meg, hátha meglátja valaki a szürke mellényemnek a nadrágját, hogy szóljon nekem, vagy a kapitány urnak. j. f.

Amerika közvetít a kínai konfliktusban

Sanghai, június 27. A sárkányünnep nyugodtan telt el. A városban számos népgyűlés zajlott le, amelyeken a szónokok az idegenek ellen lázítottak. A kormány megbízta washingtoni követét, nyújtsa át tiltakozó jegyzéket az Egyesült Államok külügyminisztériumának az európai hatalmak eljárása ellen. Mint értesülünk, Amerika hajlandó Kína és Anglia között közvetíteni.

London, június 27. A Victoria egyház meggyűlésén Barnes honkongi érsek, aki jelenleg az angol fővárosban tartózkodik, kijelentette, hogy százeve nem volt ilyen veszedelmes a keleti helyzet.

PODOL ideális lábápoló szer,

izzadó és egészséges lábunk egyaránt fontos. A legmakacsabb lábizzadási is azonnal szünteti. Lábégést, tyukszemot, bőrkeményedést elmulasztja s emellett a lábat nem száritja, hanem puhán tartja. **Ára 30 lej.** Kapható gyógyszerárakban és drogueriában. Készít: Csanda gyógyszerár, Oradea-Mare.

* Gyöngéd és hamvas arcbőr a szépség főkelléke. Hogy ezt elérje, keverjen mosdóvizébe eredeti Mack-féle Kaiser Boraxot, amely egy természetes és ártalmatlan szer az arcbőr ápolására.

Románia és Oroszország között megindul az utasforgalom?

Uj tárgyalások Tiraspolban a román-orosz vegyesbizottság között

(Bucuresti-Bukarest, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Június 26-án Tiraspolban újra összeült a román-orosz vegyesbizottság, hogy a Dnyeszter menti határ nyugalmának garantálására szolgáló intézkedéseket megvitassák. Hir szerint a jelenlegi tárgyalásoknak igen nagy hordereje van és messzemenő következménye lesz. Az „Adeverul“ a tárgyalásokról meginterjúvolta a román bizottság egyik tagját, aki ezeket mondotta:

— Valóban igaz, hogy a ma megkezdett tárgyalásoknak igen nagy hordereje lesz. A legutolsó tárgyalások alkalmából, amelyek az elmúlt évben folytak le Cetatea-Albaban, vita merült fel afelől, vajjon nem-e lehet Románia és Oroszország között a kölcsönös utasforgalmat — sorozatos formalitások betöltése mellett — felvenni. Akkor elhatároztuk, hogy a román-orosz delegáció dnyesztermenti öt pontján, szigorú ellenőrzés mellett, meg lehetne kez-

deni az utasforgalmat.

— Természetes, ezt a problémát minden oldalról megvitattuk. Több aggodalom merült fel ugyan, abban azonban elvileg a delegáció minden egyes tagja egyetértett, hogy szigorú ellenőrzések mellett az utasforgalom sem Románia, sem Oroszország érdekeit nem veszélyezteti.

— Minthogy a vegyesbizottságnak mindkét részről csupán korlátozott felhatalmazása volt, a végleges határozatot felfüggesztették mindaddig, míg kormányaik a választ megadják. A delegáció elnöke, Ivadovici tábornok ma érkezett meg Kisenevbe és táskájában hozza a kormány határozatát. Hogy ez a határozat miképpen rendelkezik, azt még nem tudjuk, nincs azonban kizárva, hogy a válasz igenlő és így az utasforgalom Románia és Oroszország között hamarosan megindulhat.

A király haragosan írta alá a közigazgatási törvényt

(Bucuresti-Bukarest, A fővárosi lapok élénken kommentálják, hogyan szankcionálta a király a közigazgatási törvényt. A „Cuvantul“ szerint a törvényt aláírás végett nem Bratianu Jonel, hanem Alexandru Constantinescu vitte a királyhoz. Az uralkodó megmutatta neki azokat a táviratokat, melyeket e törvény megszavazásával és annak tartalmával kapcsolatosan kapott az ellenzéki vezérektől, mire Alexandru Constantinescu arra kérte az uralkodót, olvassa át részletesen a törvényt és csak azután döntsön. Az uralkodó erre kijelentette, hogy ismeri a törvényt minden részletében. Az uralkodó haragosan, anélkül, hogy egy megjegyzést is tett volna — írja a „Cuvantul“ — aláírta a törvényt.

Cailluxt ma éjszaka pénzügyi diktátorrá nevezik ki

A francia kormány biztosítékot ad a frank elértéktelenedésével szemben

(Páris, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia politikai körökben már néhány hét előtt híre járt annak, hogy Caillaux néhány törvényjavaslatot terjeszt majd a kamara elé, kérve a törvényjavaslatok megszavazását egyetlen éjszaka: és diktatóri hatalomra akar szert tenni ezekkel a törvényjavaslatokkal.

Az ilyen híreket megcáfolták, de most bekövetkezett egy olyan fordulat, amely alig tér el a néhány hét előtt terjesztett verziótól. Caillaux ma délután csakugyan beterveztett egy négyszakasos törvényjavaslatot, azzal a kívánsággal, hogy a pénzügyi bizottság haladéktalanul tárgyalja le a javaslatot: és a kamara, továbbá a szenátus még ma éjszaka foglaljanak állást a törvényjavaslattal szemben. A kamara egyelőre teljesítette Caillaux kívánságát annyiban, hogy délután hat óráig felfüggesztette tanácskozását és átküldötte a törvényjavaslatot a pénzügyi bizottsághoz, amely haladéktalanul megkezdte Caillaux újabb szavazási tervezetének tárgyalását.

A négy szakasz közül az első a takarékosági politika továbbfejlesztését követeli, felhatalmazást

adva a pénzügyminiszternek a takarékosági elvek érvényesítéséhez szükséges rendeletek kiadására és az intézkedések fogantatására. Ez a szakasz a pénzügyminiszter jogkörének kiszélesítésével szinte a pénzügyi diktátor jogkörét ruhazza Caillaux-ra.

Igen fontos a harmadik szakasz, amely garanciákat ad a francia állami kölcsönök birtokosainak a frank esetleges újabb elértéktelenedésével szemben és így akarja lehetővé tenni azt, hogy a francia kormány újból fölvehessen kölcsönöket a piacon, miután a frankkal szemben táplált bizalmatlanságnál fogva az állami kölcsönök felvétele már hosszabb idő óta lehetetlenné vált. Ez a szakasz egyben felhatalmazást ad a kormánynak egy újabb állami kölcsön kibocsátására.

A kamara és a szenátus valóban még az éjszaka tárgyalni fogja Caillaux javaslatait, melyeket nagy vonalakban már ismert a párizsi tőzsde ma délelőtt. A tőzsdei körök kedvezően ítélik meg Caillaux javaslatának hatásait, főleg a kényszerrendszabályok elejtését, mert a javaslatok híreinek hatása alatt számbavehetően javult a frank árfolyama.

Ulain ellen is bünvádi eljárás készül kormányzósértés címén

Barátja-e Héjjas Iván Horthy kormányzónak?

(Budapest, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet megemlékezett arról a háborgásról, amit a politikában a Kádár Lehel elleni sajtópör alkalmával elhangzott kijelentések okoztak. A Héjjas Ivánt földicsérő cikk miatt bevádolt Kádár Lehel ügyvédje, Ulain Ferenc azzal akarta menteni Kádárt, hogy Héjjasnak sokkal nagyobb földicsérői vannak, Héjjasnak a büntetésnek a családjánál a magyar államfő látogatásokat tett, megtisztelte őt és családját legmagasabb látogatásával. Hát ez nem sokkal nagyobb és mérhetetlenebb földicsérése Héjjas Ivánnak, mint Kádár Lehel ártatlan cikke? Egy ilyen büntetés, aki amnesztiában részesült, megjelenhet az államfőnél, órákon keresztül bizalmas, sőt baráti beszélgetésbe merülhet vele. Ha a törvényszék kimondja, hogy Héjjas büntetett volt és őt nem szabad dicsérni, akkor ez nagyon furcsa lenne, mert Héjjas Ivának az államfőig bejárása van. Héjjas Iván büncselekményét az amnesztia kiradírozta, őt tehát dicsérni igenis lehet.

Pénteken a nemzetgyűlésen is szóba hozták a Kádár-Ulain ügyet. Az ellenzék szónokai párhuzamot vontak Ulain és Kádár

kijelentései, valamint Beniczky ügye között és kettejük ellen, ugyanolyan eljárást sürgettek, mint aminő Beniczkyvel szemben érvényesült, követelvény, kijelentéseik miatt az ő letartóztatásukat is.

Pesthy Pál igazságügyminiszter erre kijelentette, hogy az ügyesség meg fogja indítani Ulain Feuenc ellen is ugyanazt az eljárást, mint Beniczky ellen.

Az igazságügyminiszter később újságírók előtt is nyilatkozott és kijelentette, hogy az eljárás egyelőre csak Ulain Ferenc ellen indul meg kormányzósértés címén.

Ennek lefolytatása céljából is ki kell őt kérni a Háztól és külön ki kellene Ulaint kérni arra az esetre, ha úgy mint Beniczkyt, őt is letartóztatni akarnák.

A Rathenau-per felebbviteli tárgyalása

Berlin, június 27. A Rathenau meggyilkolása miatt megindított per felebbviteli tárgyalásán Kuhent és Eistert felmentették, míg Brandtot, aki a büntény feljelentését elmulasztotta, négyévi fogságra ítélték.

Magyarországban

Miniszter Pavlitor Haghi Chiriacos II, Minivélésügyi miniszter Bombus, kereskedési, szociálisügyi miniszter tagjai tegnap Con- letették az esküt. esics külügyminiszter ak, hogy Jugoszlávia ben egyelőre várakozó

Magyarországból

ok

ducára. Kijön mint maga erejéből. S az re nagyobb. A régi palesztinai munkás, helyezkedni. Ha meg arat: igen gyakran ni, mert kijövetelédnek. Amikor mi mében kiszakadtunk k el, hogy se mi züleink ide ki nem lt ez, s nem hittük, fognak. Ma azon- maga kijön, „előre“ célja az, hogy hoz- is lehetővé tegye. elérni nem tudja. ffuság, csak mások hiányoznak azok a utat megteremtették tiótták. Ma a „kvis“ bb poalimnak, mun- tot jelent, csak any- kát jobban megfi- ásánál is igen jelen- agysága.

meg is ölték a cha- dást jelentenek az m ez ellen kell ne- hanem itt kell a formában megerő- . Egyre jobban be- galutban, hanem itt felállítani. A „ki- nsarah“-nak Palesz- Vizsont a chaluc- kell kezünkbe ven- kell terjeszteniünk

lőtt három csendőr bennem már bi- eszt fel, ha csendört z megérteni. A há- arab lováról, oda- z és bevonul a ba- t vannak a táncoló áncolnak és együtt

az egy chaluc... van nekünk mér- k, hivatalnokaink, lgoznak, de a gdud a jövő, Palesztina

Székely Béla

ha mellszoru- ez, igyék minél József“ keserü- akorvosok bizo- József-viz remek Kapható gyógy- pan és fűszer-

Kicsoda Abd el Krim?

— A rifkabilok nemzeti hőse —

A külpolitikai események között ma kétségtelen legnagyobb jelentősége a marokkói felkelésnek van, amely Franciaország és Spanyolország gyarmati hatalmára nézve döntő befolyású. Párisi munkatársunknak alábbi cikke a marokkói felkelés vezérének, Abd el Krimnek jellemzésével foglalkozik és ezért fokozott érdeklődésre tarthat számot.

(Páris, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magában Franciaországban is sokan lehetetlennek tartották, hogy egy teljesen kultiválatlan néptörzs, egyetlen főnök vezetése mellett sakkban tudjon tartani két, vagy jobban mondva három nagyhatalmat: Franciaországot, Spanyolországot és bizonyos fokig Angliát. Önkéntelenül felvetődik e nyugtalanító néptörzs hallatára a kérdés: ki az ő vezértük, Abd el Krim, mi a programja, mik ellen küzd és mit szeretne végrehajtani? Annyi bizonyos, hogy a boulevard közönsége, neve hallatára libabört kap.

Franciaország ugyanis e pillanatban távol áll mindenféle harcias hangulattól, maguk a szélsőséges sovinsták is belefáradtak a háborúba, a szociálisták pláne nem akarnak háborút. Tisztára Painlevé egyéniségének és az összes pártoknál való közkedveltségének, de talán mégis az ő önzetlen és meggyőző fellépésének és kimagasló beszélőképességének köszönhető, hogy Franciaországban nem tört ki belpolitikai konfliktus, amely kétségtelenül Abd el Krim vértelen, de mégis veszélyes győzelmére vezethetett volna.

Ki ez az Abd el Krim?

Franciaországban nem ismerik annyira, de annál inkább Spanyolországban. Még mindig döbbenetes érzéssel emlékeznek vissza arra a félelmetes kudarcra, amelyet 1921-ben Silvestre generális szenvedett *Annual* mellett, ahol az ellenség, huszezer ember kerítette be és nem kímélte az emberéletet, mert mindössze ezerkét százan tudták elkerülni a halált, a többiek, közöttük a generális is, ott esett el a harcok viharában.

Abd el Krim — fia Mahomed el Fabantinak — ma negyven év körül van, élete teljében. Fanatikus nacionalista és a „betlakodott“ idegenek esküdt ellensége. Fezben nevelkedett, egy európai iskolában, ahol franciául és spanyolul tanult. Ma a két nyelvet folyékonyan beszéli. 1909 óta Mellilában mint bíró működött és ebben a hivatalában rengeteg barátot szerzett magának. Ugyanakkor újságíró is volt és a „*Telegramma de Rif*“ című újság arab részét szerkesztette. Alkalma volt államférfiakkal és diplomatákkal érintkezni, megismerte Európa legujabbkoru történetét és maga is államférfiúi és diplomáciai allűröket vett fel, úgy, hogy ellenfeleivel szemben már teljesen föl volt vértelve és a politikai arzenálból vett fegyverekkel vette fel a küzdelmet. Nem is habozott sokáig, hanem már fiatalon élesen állástfoglalt szóban és írásban az ellen, hogy a spanyolok Északafrikában hatalmukat kimélyítsék.

Amidőn a világháború kiütött, Abd el Krim, a spanyolok nagy ellensége, nyomban alkalmat keresett arra, hogy árton az általa elnyomóknak tekintett antantnak. A németekhez szegődött és állítólag a Földközi-tengeren cirkáló német tengeralattjáró hajók számára benzint csempészt. Amikor erről a franciák tudomást szereztek, jegyzéket intéztek a spanyol kormányhoz, amely egy percig sem habozott és Abd el Krimet *Rostrogardó* várába záratta.

A háboru végéig a fiatal, tetterős férfi a világtól elzárva, négy fal között töltötte napjait és fajtestvéreivel nem érintkezhetett. Ebben a félelmetes csendben és magányban forradalmi energiák halmozódtak fel a fekete emberben, akinek a hirneve testvérei között legendássá lett. A rif törzsek hőse és mártírja szerepelt testvérei köztudatában és benne láták az elnyomott nép felszabadítóját és leendő uralkodóját.

1918-ban ismét elnyerte szabadságát, ugyanakkor, amikor egész Északafrikában lázas politikai aknamunka folyt. Abd el Krim biztosra vette a rifkabilok fegyveres lázadását és ennek sikerét, úgy, hogy amikor tárgyalást kezdett a spanyolokkal, már olyan hangon és olyan gesztusokkal beszélt, mint ahogy egyen-

ranguakkal szokás. Feltételeket állított fel, amire nem lehetett csak a karddal felelni. Az említett Silvestre spanyol generális megszakította a tárgyalásokat és eleinte kis guerilla-harcokat kezdett a rifkabilok ellen, irtó kegyetlenséggel, de ez csak használt a mozgalomnak, mert azok a vidékek is, amelyek eddig passzíven viselkedtek, a kegyetlenségek hallatára csatlakoztak a lázadókhöz. 1922-ben Abd el Krim annyira jutott, hogy kikiáltotta magát Marokkó szultánjává. A népszövetség nem ismerte el ugyan autonóm uralkodónak, de kény-

Meghalt Anglia legnagyobb ellenfele

Egy indiai népvezér halála

(London, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol lapok sokat foglalkoznak mostanában Chitta Ranjan Das váratlanul bekövetkezett halálával és akármennyire lovagiasak is az elhunyt indiai vezér fölött tartott gyászbeszédék, amelyek kegyetlenek elismerni Das egyéniségének, meggyőződségének tisztaságát: néhol kicsendül belőlük az a megnyugvás, hogy Angliának egyik komoly és igen veszélyes ellenfele dőlt ki Das halálával.

Chitta Ranjan Das sokkal keményebb és energikusabb ember volt, mint amilyen Gandhi, noha egy időre szintén Gandhi vallásfilozófiájának befolyása alá került. De ez csak később történt meg és Das már közeljárt ötvenedik esztendőjéhez, amikor még semmiféle kapcsolata nem volt az indiai nacionalista mozgalommal. Das egyike volt a legkésőbb érkező csatlakozóknak, de azután két-három év alatt a nacionalista mozgalom élére került, elnöke lett a Swaraj-pártnak, elnöke lett az indiai nemzeti kongresszusnak és megbuktatta a Gandhi politikáját, erőteljes radikalizmusával.

A nagy ügyvéd

Ugy, mint Gandhi, ő is ügyvéd volt, és az évek hosszú soráig Kalkutta legnagyobb keresetű ügyvédjének számított. Jogi tanulmányait Londonban fejezte be Das, aki igen jómódú, tekintélyes családból származott.

Mikor szaporodni kezdtek a politikai pörök az indiai nacionalista mozgalom vezeterei ellen, néhányan a pörbefogott nacionalisták közül a híres ügyvédekhez fordultak jogi védelemért. Das vállalta a védelmeket, igen sokan, igen energikusan látta el tisztjét, és így egyre több politikai védelmet kapott. Ez ugyan elvonta őt ügyvédi irodájának lukratív ügyeitől és nem használt értékes összeköttetéseinél sem, de Das azért kitarított új kliensei mellett, egyre inkább elhanyagolta régebbi jövedelmezőbb ügyeit, míg azután bekövetkezett az a nap, amikor Das egészen védenői mellé állott és forma szerint is csatlakozott a nacionalista mozgalomhoz.

Gandhi teljesen bizalmába fogadta az ujonnan érkezett fegyvertársát. A sűrű személyes érintkezés Mahabharata Gandhival igen mély hatást gyakorolt Dasra is és két-három esztendőn át legalább félig Gandhi példája szerint rendezte be életét Das. Nem foglalkozott többé pénzkérdésekkel, vagyonának egy részéért életjáradékot vásárolt családja számára és hatalmas vagyonának nagyobb részéből ösztöndíjakat létesített, vagy a nacionalista mozgalmat segítette. Gandhi letartóztatásával teljesen Das kezébe került a nemzeti mozgalom vezetése, noha közben a nagy kalkuttai ügyvéd szintén kegytelen volt kitölteni a hathónapos fogházbüntetését.

Non cooperation: ez volt sokáig Das legfőbb elve is, úgy, mint Gandhi-é, csak éppen nem egészen úgy értelmezte a non cooperation fogalmát, mint Gandhi. Nem venni tudomásul az angol hivatalnokokat, választott bíróságokhoz fordulni az angol bíróságok helyett, megtagadni az adófizetést az angol közigazgatásnak, ezt mind helyeselte Das, de tovább akart menni, és aktív eszközökkel szeretne volna helyreállítani India teljes önkormányzatát.

Az indiai ex-lex

Das építette ki az indiai nemzeti mozgalom széles és erős kombattáns szervezetét, amint Das vezetése alatt jelent meg évekig az egyetlen olyan napilap, amely nem csupán a nacionalista mozgalom céljait szolgálta, de amellel — jó és teljes újságot adott, tehát szélesebb olvasóközönségre, és szélesebb hatásra tett szert, mint azok a lapok, amelyek beérték a propaganda ellátásával.

telen volt őt, mint tényleges vezért kezelni.

A spanyolok már szívesen tárgyaltak volna a hadi szerencsének ezzel a kedveltjével, Abd el Krim azonban merevnek mutatkozik, mert rengeteg előny fölött rendelkezik. A franciák is elég sulyos helyzetben vannak, mert az Uergha-folyam melletti állásaikat június elején a felkelők áttörték. Lyautey generális kegyetlen volt csapatait a folyam mögül messzire visszavonni, hogy legalább Fez, a fővárost fedezze. Abd el Krim azonban elbizakodott bátorságában azt jövendölte, hogy július közepén be fog vonulni Fezbe. Ha ez valóban megtörténik, akkor, amint azt Painlevé a kamarában szomorúan kijelentette, egész Északafrika Franciaország számára el van veszve. M. J.

Das vitte keresztül azt, hogy a Swaraj-párt és a nemzeti mozgalom feladta a politikai passzívitást, nem bojkottálta többé a választásokat, bevonult, a kalkuttai törvényhozásba: és ott megbénította a kormány minden lépését. Das követelésére a Swaraj-párt az indiai törvényhozás útján elfoglalta helyét az egyes államok törvényhozásaiban is, mindenütt tudott szerezni annyi szövetségest, hogy a kinevezett tagok ellensúlyozásával visszavethette a költségvetést, és leszavazhatott minden törvényjavaslatot, lehetetlenné téve az adók legális kivetését és behajtását. Egy nagy idei *ex-lex* következt Das aktivitásából és erélyes fellépéséből. Az indiai felszigeten végignyult Das hosszú árnyéka, és Londonban egyre többen kezdtek felni attól, hogy az indiai angol uralom napjai meg vannak számlálva.

Ranjan Das páfordulása és halála

Chitta Ranjan Das hathétél ezelőtt Faridpurban beszédet tartott, amelyben eddigi politikájával ellentétben azt tüzte ki legfőbb célul, hogy fokozatos munkával kell lebontani az ellentétet India országai, felekezetei, társadalmi osztályai között és ezt az egységet előfeltételévé tette a politikai önállóság kivívásának, egyben pedig ugyanolyan erőlyesen elítélte az erőszak eszközeit, mint Gandhi tette mindig. Azután híre érkezett annak, hogy Das hajlandó feladni a non-cooperation elvét és nem akarja többé bojkott alatt tartani az angol közigazgatást, hanem a békés kiegyenlítést keresi: és a békés együttműködést.

Angliában a legnagyobb örömmel fogadták a befolyásos indiai politikus frontváltóztatását, bár még várták a hir autentikus megerősítését. Ranjan Das hirtelen meghalt és magával vitte új politikájának rejtélyét. Angliában most nem tudják: örüljenek, vagy busuljanak Das halálának. Nem tudják, hogy mint barát, vagy ellenség halt meg?

* **Tüdőcsucshurutban szenvedők** olcsó szanatorium-rendszert kezelésben részesülhetnek a nyári hónapokban *Máriavölgy* klimatikus gyógyfürdőn *כשר* konyha, Prospektus: Dr. Kohn-gyógyásztár Cluj.

* **Két pártra szakadtak a Bicsérdisták.** A vegetáriánus prűfa — Bicsérdi — követői, mint ismeretes, nemrég szervezetbe tömörültek Kolozsváron. A Bicsérdisták között most megjelent egy japán elvtárs is, aki egy új tan számára toboroz híveket. A tudós Li Pei-Fu nak máris rengeteg követője van. Az új vallás egyik alaptétele, hogy a hívek csakis Lőrincz és Tóth rőfös és divatáru cég raktárából vásárolják szükségleteiket, amíg a hatóságilag engedélyezett végeladás tart.

* **Női állások** elnyerésénél legjobban ajánlólévl egy bájos, úde arc. Könnyen megszerezhető a dr. Biró-féle *Havas* Gyopár-Crém használata által. Hatása biztos. Főraktár: dr. Biró Gyógyásztár, Cluj.

* **A bolgár komitácik legujabb terveit.** (Belgrád, június 27.) A bolgár komitácik elhatározták, hogy ha az egész európai egyensúly is felborulna, ők utlevél nélkül bár, de mégis eljönnek a kolozsvári Lőrincz és Tóth hatóságilag engedélyezett végeladásra, mert csak itt lehet nevétségesen olcsó áron vásárolni.

* **Románia legnagyobb hiteltudósító** irodája a „*Gyáripár*“ Hiteltudósító, mely elsőrendű összeköttetéseinél fogva precíz, megbízható információval szolgál Európá bármelyik cégéről. Minden hitelezőnek fontos, hogy a Gyáripár Hiteltudósítótól kérje információit. **Gyáripár Temesvár, Postafiók 34.**

* **Brassóban** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Az Uj Kelet a ság nap Szerkesztik: Felelős szerk Előfizetési ár 240 lei, Az Uj Kelet c megjel

... s a tüz Zengett a Olyan volt, Es álmodoz Olyan mele S olyan me Olyan volt, Egy cserge S a minden

Keményen, Nem rendű A Chóreb o A néma vá

De amikor A virradóba Hosszan, fé Illés, az ist

S miként h Vakító fény Arcát elföd Es hangja Uram para

— Nagyból jelentik: Hasonló jelenből, ahol az teljesen elpu óriási vihar társaság 21-e A kár megba

* **Felhív** tarbut-iskola nius 30-án, K nepely megbó udvarán.

— **Treb** Lincoln, az legutóbb a lani, most is érkező hírek Ignác a „W másután kö-előtt kaland sától kezdve a világhábor dig, amig el állott és mi pagandát ir meg a „W helyezte el öndicséretét

* **Dollár** készpénzt gyáripárban kamattal gy legtekintélye hatóbb bank mos császá

— **Vast** karestből jel gányan egy állítás követl Több vaggio George Fac szerencsétlen

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felöltes szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5685. Thamuz 6.
1925. június 28.

Hétfő

5685. Thamuz 7.
1925. június 29.

Illés látomása

... s a tűz után egy halkan sutgó hang
Zengett a földön és égbolton át,
Olyan volt, mintha cseng az álmódó lant
Es álmodoznak fáradt orgonák.
Olyan meleg volt, mint anyáknak könnye
S olyan mélységes, mint a mély magány
Olyan volt, mintha végtelenből jönne
Egy csengő illat nyári éjszakán
S a mindenség színültig megtelt véle.

Keményen, göggel, semmitől se félve
Nem rendülést s nem lángoló halált
A Chóreb ormán mozdulatlan állt
A néma várta.

De amikor a halk hang átjárta
A virradóba muló estet,
Hosszan, félén, nagyon reszketni kezdett
Illés, az isten bajvivója.

S miként haki szemévilágát ójja
Vakító fénytől mely felé ragyog:
Arcát elfodta, — megrogyott a térde
És hangja halkan sutgott a térbe:
Uram parancsolj, ime, itt vagyok.

S. J.

— Nagy eszések és viharok. Bukarestből jelentik: Ploestiben is óriási eszések voltak. Hasonló jelentések érkeznek egész Prahova megyéből, ahol az eszések következtében a vetések teljesen elpusztultak. Campinában az éj folyamán óriási viharok voltak. Az I. R. D. P. petróleum-társaság 21-es számú szondája teljesen elpusztult. A kár meghaladja a milliót.

* Felhívás a Tarbut növendékeihez. A tarbut-iskola fiú- és leánygimnázista növendékei június 30-án, kedden d. e. 11 órakor az évről ünnepély megbeszélése végett jelenjenek meg az iskola udvarán.

— Trebitsch-Lincoln Kinában. Trebitsch-Lincoln, az ismert politikai szélhámos, akiről legutóbb a Kapp-puccs alkalmával lehetett hallani, most ismét a fórumra lépett. Newyorkból érkező hírek szerint ugyanis Trebitsch-Lincoln Ignác a „World” hasábjain szólal meg. Őt egymásután következő cikkekben ismerteti mindenkéltől kalandos életét, Paksból való elszármazásától kezdve az angol parlamenti tagságon és a világháboruban való szerepén át egészen addig, amíg eljutott Kinába. Itt a felkelők mellé állott és mint sajtófőnök, az angolelleses propagandát irányítja. Hunkongban ismerkedett meg a „World” munkatársával és az ő révén helyezte el az amerikai lapban önéletrajzát és öndicséretét.

* Dollár, angol font, svájci frank, román lej készpénzt magyar mezőgazdákknál, a magyar gyáriparban és árukereskedelemben heti 3/4% kamattal gyümölcsöszteti Magyarország békebeli legtekintélyesebb tőke legerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank, Budapesten, Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Vasúti karambol két sebesülttel. Bukarestből jelentik: Predeal állomásnak hatodik vágányán egy személyvonat összeütközött hibás váltóállítást következtében a 384-es számú tehervonattal. Több vagon összetört. Két sebesülés történt. George Facaleti váltókezelő, akinek hibájából a szerencsétlenség történt, eltűnt.

Hadügyminiszteri rendelet az önkéntesek ezévi tanulmányi szabadságáról és bevonulásáról

(Bucuresti-Bukarest, június 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a „Monitorul Oficial” 95. számában május 3-án módosították az önkéntesek bevonulására vonatkozó rendelkezést, mégpedig oly módon, hogy az 1926. korosztálybeli önkéntesek nem október elsején, hanem 1925. augusztus 15-én tartoznak bevonulási kötelezettségüknek eleget tenni. E rendelkezés folytán az összes szabadságolási és egyéb intézkedéseket az új bevonulási dátummal kell összhangba hozni és ezért a hadügyminisztérium a következőket rendeli el:
Az 1926. évfolyambeli fiatalok, akik a sorozó bizottságnál önkéntesi joguk elismerését kérték, 1925. augusztus 15-én tartoznak bevonulni.

Azok az 1926. évi korosztálybeli fiatalok, akik a sorozóbizottságnál nem kérték önkéntesi joguk elismerését, kérésüket augusztus elsejéig a hadkiegészítő utján kérhetik, amely kérvényeket jóváhagyás végett a hadkiegészítő a hadügyminisztériumhoz tartoznak felterjeszteni. Ezek közül azok, akik rendes sorozáson soroztattak be, tehát nem mint katonaszökevények, távollétükben besorozottak, stb. szerepelnek, a tisztai iskolákba küldendők abban a reményben, hogy önkéntesi jogukat a hadügyminisztérium helyben fogja hagyni.

Azok az önkéntesek, akik az 1925-26. éven tanulmányaikat tovább akarják folytatni,

— Földrengés Nagykanizsán. Nagykanizsáról jelentik: Pénteken reggel kilenc óra huszonöt perckor két hatalmas földrengés rázkódtatta meg a várost. A falak megrepedtek és sok kémény bedőlt. A lakosság a nagy ijedségben az utcákra menekült. A földlökés észak déli irányú volt.

* Elmarad a Haggibbor ünnepélye. A Haggibbor sportegyesület vezetősége ezuton közli, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt, a mára hirdetett jubiláris ünnepélye elmarad és azt július 5-én fogják megtartani.

— Kardpárbaj a beszarábiai szenátorválasztáson. Bukarestből jelentik: A beszarábiai szenátorválasztásra úgy az ellenzéki, mint az Avescu-párt óriási előkészületeket tesz. Mindkét részről nagy propaganda folyik. A propaganda közül dr. Lupu és dr. Nica beszarábiai ügyvéd, az ottani liberális párttagok egyik vezető embere között differencia támadt, melynek párbaj lett a következménye. Tegnap folyt le a kardpárbaj, melynek során mindketten megsérültek.

— Visszaélései vádolnak egy bukaresti ügyvédet. Bukarestből jelentik: Istrata Nicescu, a bukaresti ügyvédi kamara elnöke feljelentést tett Mann Don ügyvédtársára ellen, mert az számos visszaélést követett el. Előadja, hogy egy perc alkalmával Mann felkereste Pototulescu ügyvédet és arra kérte őt, hogy intervenniáljon apósánál, aki a törvényes elnöke, perének kedvező elintézése ügyében.

* Dollár, angol font, svájci frank, román lej készpénzt kihelyezi budapesti bérházakra és magyarországi mezőgazdasági nagybirtokokra I. helyű jelzálogbiztosítékkal évi 32% kamattal Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank jelzálog-osztálya Budapesten, VI., Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Aknára futott egy japán hajó. Bukarestből jelentik: Konstanzából érkezett jelentés szerint egy „Sarofin” nevű japán hajó, mely a Fekete-tengeren a nagy ködben eltévedt, Burgas mellett aknára futott. A hajó óriási robbanás után elsüllyedt.

— Kisásziában pestis dühöng. Bukarestből jelentik: A belügyminiszterhez érkezett jelentés szerint Kisásziában pestis pusztít. A kormány megtiltotta az intézkedéseket, hogy a Keletről jövő utasokat megfelelő ellenőrzés alá vegyék.

— Egy részeg ember inzultálta a nőket a bukaresti utcákon. Bukarestből jelentik: Tegnap este a Calea Victoriei egy részeg embert moralizáló roham fogott el és a dekoltáltabb hölgyeket inzultálta. Nagy csődület keletkezett a korzó idejében történt botránynak s az erkölcsi prédikátort bekísérték a rendőrségre.

* Orvosi hír. Dr. Erdős Imre gyermekgyógyász, a bécsi „Karolina gyermekórház” v. orvosa rendeléseit lakásán: Calea Reg. Ferdinánd (Wesse-lényi M. utc.) 2. sz. megkezdte.

kérvényt tartoznak beterjeszteni és ezen ténny november 15-ig igazolni. Azok, akik az 1926. évi kontingensnél idősebb korosztályba tartoznak, de tanulmányi, vagy más címen szabadságolva lettek, ugyancsak augusztus 15-re hivandók be, amennyiben felmentésük iránt augusztus elsejéig nem adtak be újabb kérvényt.

Azok az önkéntesek, akik október elsejéig vannak szabadságolva, de újabb felmentésre nem tarthatnak igényt, augusztus 15-én bevonulni tartoznak.

A hadügyminisztérium a továbbiakban intézkedik az irányban, hogyan kell a felmentés iránti kérvényeket felszerelni és igazolni, miszerint a felmentésért folyamodó valóban tanulmányait akarja tovább folytatni. Eszerint a kérvényben fel kell tüntetni pontosan, milyen tanulmányt akar az illető folytatni és melyik iskolában és ezek az adatok november 15-ig a tandíj befizetéséről szóló nyugtával és igazolvánnyal bizonyítandók. Azok a fiatalok, akik augusztus elsejéig felmentésüket nem kérik, augusztus 15-én katonai szolgálatra bevonulni tartoznak.

Ezek a rendelkezések minden tekintetben vonatkoznak azokra az önkéntesekre is, akik külföldön tartózkodnak. Ezeknek kérvényeit a szülők, vagy más hozzátartozók nyújthatják be az illetékes hadkiegészítőhöz ugyancsak augusztus elsejéig.

— Megegyeztek a Vaskapu ügyében. Bukarestből jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a Vaskapu ügyében a jugoszláv és román kormány között megegyezés jött létre. A megegyezést a Pozsonyban székelő nemzetközi Dunabizottság is jóvá kell hagyja.

* Dollár, angol font, svájci frank és román lej átutalásokat, kamatozó folyószámlára elfogad és azt évi 32% és 36% között kamatoztatja Magyarország békebeli legtekintélyesebb, tőkelegerősebb és legmegbízhatóbb bankja: a Róth Bank Budapesten, VI., Vilmos császár-ut 45. Alapítási éve: 1906.

— Megverték, mert zsidónak nézték. Bukarestből jelentik: Toma Pascu bukaresti kereskedő Konstanzából hazatérve, a vasuton diákok részéről tettesleges inzultusban részesült, miután zsidónak nézték.

Dr. COSMUTZA sz. natórinma

Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.

Klimatikus gyógyhely egészségügyi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbeteg, vesébajcsok, közvérszegység részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 350 lej. Orthodox konyha.

Nagy

harisnyavásár

mélyen leszállított árakkal.

Kötött harisnya minden színben	lei	25
Flohr-harisnya minden színben	lei	53
Muszlín harisnya divat színben	lei	69
Cérna-muszlín minden színben	lei	98
Selymfátyol harisnyák minden színben	lei	125

BLATT

FÓTRR 13

Divatkesztyűkben és kötöttárukban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

vezért kezelni. tárgyaltak volna edveltjével, Abd utatkozik, mert zik. A franciák annak, mert az kat június elején generális kényte-mögül messzire st. a fővárost fe- elbizakodott bá- y julius közepén valóban megtör- vé a kamarában szakafrika Fran- e. M. J.

enfele

a Swaraj-párt és itikai passzivitást, okat, bevonult, a t megbenította a etelésére a Swaraj- elfoglalta helyét n is, mindenütt hogy a kinevezett hette a költség- törvényjavas- legális kivetését k-lex-következett éséből. Az indiai árnyéka, és Lon- attól, hogy az annak számlálva.

ulása és halála

lött Faridpuriban olitikájával ellen- , hogy fokozatos et India országai, között és ezt az olitikai önállóság olyan erőlyesen ant Gandhi tette annak, hogy Das n elvét és nem ni az angol köz- itést keresi: és a

mmel fogadták a változtatását, bár rösítését. Rajnan vitte új politiká- t nem tudják: halálának. Nem uság halt meg?

envedők olcsó részesülhetnek a matikus gyógy- átus: Dr. Kohn-

Bicsérdisták.

— követői, mint örültek Kolozs- megjelent egy számúra toboroz ris rengeteg kö- tétéle, hogy a és divatáru cég , smig a ható-

legjobb ajánló- megszereshető a asználata által. egyszerű, Cluj- újabb terveit. itácsik elhatá- gyensúly is fel- mégis eljönnek ágilag engedé- hat nevezetse-

ltudósító iro- , mely első- , megbízható elylik cégéről. gyáripar Hite- r Temesvár, 2 fizetéseket fel- Kelet brassói Str. Portii 32.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedők kötelesek rendezni külföldi adósságaikat

Bukarest, június 27. A pénzügyminisztériumban ma délelőtti értekezletet tartott az a bizottság, amely az utódállamok konferenciájának anyagát feldolgozza. A legközelebbi konferencia színhelye Prága lesz. Románia annak idején nem akart résztvenni ezen a konferencián, de most a kormány beleegye-

zett és Eftimie Antonescut küldte ki, hogy az országot képviselje. A bizottság elvben úgy határozott, hogy a belföldi kereskedők kötelesek rendezni a külföldön felmerült régi adósságaikat, azon feltétel mellett, hogy a külföldi gazdasági körök ugyanolyan módon fognak eljárni.

Huszezer lejes pályázatot hirdettek a kolozsvári villamosmű megoldására

A kereskedelmi és iparkamara a kommercializálási terv ellen

(Cluj, június 27. Az Új Kelet tudósítójától.) Tegnap este a kolozsvári kereskedelmi és iparkamaránál értekezlet volt a villamosmű ügyében, amelyen úgy a kereskedelem, mint az ipari érdekeltségek részéről többen vettek részt. Az értekezlet, amely Negrutiu kamarai elnök elnöklété mellett vitatta meg a villamosmű megoldásának kérdését, a különböző felszólalások figyelembevételével leszögezte álláspontját. Kimondotta, hogy a kérdés megoldására olyan tervezetet tart szükségesnek, amely alkalmas arra, hogy az áramfogyasztó közönség érdekeit legjobban megvédje. Ezért a villamosmű ügyvitelében a városnak teljes beleszólási és irányítási jogának kell lennie, ugyancsak az áram egységárának megállapításánál. Kimondotta továbbá, hogy

a jelenlegi kommercializálási tervezetet nem tartja alkalmasnak arra, hogy ezen elvek érvényre jussanak, mert a jelenlegi tervzet szerint a városnak és a fogyasztókönzőségnek az irányításban nincsen beleszólási joga

és így nem nyújt garanciát arra, hogy a villamosmű a fogyasztó közönség érdekeinek megfelelően, szakképzett vezetés mellett, zavartalanul fogja ellátni és szolgálni a hozzáfűzött érdekeket.

A kereskedelmi kamara éppen ezért rövidlejáratu pályázatot hirdet egy olyan tervezetre, amely a lehető legjobb megoldási módot nyújtja ennek a régóta vajdó kérdésnek az elintézésére. A beérkezett pályázatok közül azokat, amelyek e célt legmegfelelőbben szolgálják, a városi tanács elé fogják terjeszteni beható tanulmányozás végett.

A pályázatokat a várható előnyök kimutatásával, valamint a függőben lévő kérdések megoldási tervével július 15-én déli 12 óráig kell a kamara irodavezetőségéhez benyújtani

mégpedig két külön zártborítékban s ezek közül az egyik a benyújtott jelíges pályázatot, a másik a pályázónak nevét foglalja magában. A legjobb tervezet elkészítője huszezer lej tiszteletdíjban részesül. Itt említjük meg, hogy a városi tanács hétfőn délelőtti 9 órakor tovább folytatja az eddigi tervezetek nyilvános vitáját.

A háboru előtti francia és belga tartozások rendezése. Bukarestből jelentik: Mircea mérnök, aki a háboru előtti adósságok rendezésére Párisba utazott, még mindig folytatja tárgyalásait. Előreláthatólag tanácskozásai e hét végével befejeződnek és azután tovább utazik Belgiumba, hogy az ottani hitelezőkkel is hasonló tanácskozást folytasson.

Károlyi Imre gróf lesz az Angol-Magyar Bank elnöke. Budapestről jelentik: Az Angol Magyar Bank június 30-ikán tartja rendező közgyűlést, amelyen bevásárlják az intézet igazgatóságába Károlyi Imre grófot, Fleissig Sándort és a Marconi-csoport delegáltját, Mr. White-t. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Károlyi Imre grófot az intézet elnökévé és Fleissig Sándort az intézet ügyvezető elnökévé fogják választani.

Nyolcvan és ötven aranykoronás alaptökek Magyarországon. Budapestről jelentik: A mérlegvalódiság helyreállítására vonatkozó magyar rendelet tudvalevően módot nyújt a részvénytökek felértékelésére is. Ezzel a joggal — eddig — még egy vállalat sem élt és merően anakronizmus, hogy nagy vállalatok is tíz- és ötvenezer aranykoronás alaptökekkel operálnak zárószámadataikban. A hivatalos lap nap nap után a vállalati mérlegeknek egész sorát közli, melyek között sűrűn szerepelnek ötvenkoronás alaptökek, melyeknek kibocsátói a részvénytársulatok presztízst és használhatják föl üzletkötéseiknél. Így a Lunkányi Műtrágya és Erdőipar Rt. 575.000 papirkorona alaptökével óhajtott műtrágyakereskedelemmel foglalkozni, holott tudvalevő dolog, hogy egy nagyobb birtoknak megfelelő trágázása százmilliókba kerül. A Fluvius Hajóforgalmi Közvetítő Rt. nyolcvan aranykoronás részvénytöket mutat ki és ilyen felkészültséggel szeretne milliárdos értékű hajókat közvetíteni. A Rotax Gép- és Szerszámgyár Rt. nem egészen négyszáz aranykoronás részvénytökével dolgozik. A részvénytársulatok amiatt panaszkodnak, hogy nem tudnak hitelhez jutni, a magyarországi kisvállalatoknak nem adnak kölcsönt a bankok, a bankoknak pedig a külföld. Ilyen valóságnak meg nem felelő saját tőkék mellett a vállalatokkal szemben senkinek sincs bizalma, legkevésbé a távol élő külföldinek, aki elsősorban a részvénytársulatok saját tőkéit veszi figyelembe.

Megkezdtek a magyar valutareform tárgyalását. Budapestről jelentik: A pénzügyminiszter a tanulmányi bizottságon kívül a különböző érdekeltségeket is meghallgatja abban a kérdésben, hogy milyen legyen az új magyar pénzegység. A TEBE ma teljes ülést tartott, amelyen megkezdtek a valutareform tárgyalását. Számos felszólalás történt, de a bankok körében még nem tudott végleges álláspont kialakulni és így elhatározták, hogy a valutareformról ma megkezdett tanácskozást holnap délután folytatják. Remélik, hogy akkorra egységes felfogás fog mutatkozni a pénzintézetek frontján és a TEBE álláspontját holnap nyilvánosságra hozzák.

Mennyi gabonát és állatot exportáltunk 1925. év első három hónapjában. A pénzügyminisztérium statisztikai hivatala kimutatást közöl az 1925. évi január, február és március havi gabonaneműk és állatok kiviteléről. Eszerint gabonaneműkből exportáltunk: tengerit 168,475 622 kgr.-ot 1,516,280,598 lej értékben, árpa 16,248,680 kgr. 164,475,268 lej értékben, zab 14,847,985 kgr. 144,024,697 lej értékben, bab 6,181,069 kgr. 85,834,966 lej értékben, korpa 2,388,582 kgr. 14,942,910 lej értékben, rozs 652,502 kgr. 6,720,771 lej értékben, buza 1,443 kgr. 24,531 lej értékben. Buzalisztet ugyanezen három hónap alatt 16,225,368 kgr.-ot exportáltunk 184,056,840 lej értékben. Állatokat exportáltunk: ökör 30,418 drb. 851,704,000 lej értékben, sertés 8,168,850 kgr. 424,780,200 lej értékben, tehén 3,612 drb. 73,240,000 lej, bika 265 darab 6,625,000 lej, borbécs 1,923 darab 4,615,200 lej, ló 48 darab 1,276,800 lej és bivaly 12 drb 240,000 lej értékben. Vágott húst exportáltunk ugyanezen idő alatt: szárnyas 204,251 kgr. 13,276,315 lej, marhahús 1,206,616 kgr. 75,588,240 lej és sertéshús 140,312 kgr. 9,008,720 lej értékben. A statisztikai összeállítás-hoz az adatokat a vámhivatalok szolgáltatják.

Felemlik a gabona exportdíját. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács ma délelőtti Alexandru Constantinescu lakásán ülést tartott, amelyen résztvett Tancred Constantinescu és Vintila Bratianu is. Elvben elhatározták, hogy redukálják a tehének, sertések és lovak kiviteli illetékeit. Elvben azt is kimondották, hogy a jelenlegi gabonakiviteli illetékeket felemlik.

Arad svájci tartozása ügyében milliárdos pört nyert az Angol-Magyar Bank. Budapestről jelentik: Az Angol-Magyar Bank a Foncière de Jura svájci intézetnél évekkel ezelőtti kezességet vállalt Arad városért, amely az említett banknál 1914-ben kétféle millió ötszáz ezer korona kölcsönt vett fel. A városnak nyújtott kölcsön ötven évre szolgált és a jótálló Angol-Magyar Bank az egész tranzakcióért mindössze 6250 koronát számított fel. Most, hogy Arad a román impérium alá került, a város vezetősége az ott ujonnan életbeléptetett törvények szerint akarta a kölcsönt törleszteni és minden két, nyilván aranykorona után egy lejt akart fizetni. A svájci intézet ezt a fizetési módot elutasította, egyúttal pedig pörbe fogta az Angol Magyar Bankot, mely a kezességet Aradért vállalta és a perelt összeg most már 5,500,000 aranykoronát tett ki. A svájci bank azonban a budapesti kezesen egyelőre három éven át elmaradt törlesztést, 588,000 svájci frankot követelt. A budapesti törvényszék az összeg megfizetésében elmarasztalta az Angol-Magyar Bankot, mely az ítéletet megfellebbezte, miután a perösszeget bírói letétbe helyezte. A tábla nemrég foglalkozott a felebbezéssel és a törvényszék ítéletét megváltoztatta, teljes egészében magáévá tette az Angol-Magyar Bank álláspontját és a felperes svájci intézetet keresetével elutasította. Erre a Banque Foncière de Jura a kuriánál a revízió jogával élt. A kuria nagy érdeklődés mellett ma hirdette ki ítéletét, elfogadta a tábla, illetve az Angol-Magyar Bank álláspontját és kimondotta, hogy a budapesti intézetet csupán 588,000 papirkorona és mint árfolyamgarancia, 465 százalék megfizetésé terhel. Ezzel az Angol-Magyar Bank a monstre-pört végérvényesen megnyerte.

Hatóságilag engedélyezett

Végeladás!

Hatóságilag engedélyezett

Más vállalat miatt rőfös és női divatáru üzletünket teljesen felosztadjuk és a nagymennyiségű elsőrangú áruraktárunkat készpénzfizetés mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Lőrincz és Tóth

Cluj, Piața Uniril (Főtér) 8. szám.

Berendezés eladó

Berendezés eladó

H
pénzügyi,
és társas
bizhatóság
tos, precíz
adunk. F
„Pénzvilág
inkasszó ir

A lej:
pesten 32
Koloz
a követke
Bécs 30
324-328
42-50, Ne
1065, Mil
(A Ra
Zürich
122-62,
515-00-
2355-00-
Prága 15
Belgrád 89
Varsó 99

Buka
7-95, Z
Budapest
Buka
márka 5
sterling
42-60, c
3-60, doll
shilling 3
6-51, belg

A V
A h
nagy szab
ifjúsági,
senye les
atlétája
sétatéri
A C
csapatáva
Nagy
téssel ba

A
k
M
a

Hiteltudósító iroda. Belföldi és külföldi pénzügyi, kereskedelmi és ipari vállalatokról, egyéni és társaságokról, azok személyi és vagyoni megbízhatóságáról, fizető és hitelképességéről pontos, precíz, gyors és diszkrét hiteltudósításokat adunk. Kérjen próba, kontroll és öninformációt. „Pénzvilág” országos hiteltudósító, egyeztető és inkasszó iroda, Oradea-Mare Str. Jókai 17. Telefon 9.

TÓZSDE

Junius 27-én

A lej: Zürichben 240.50, Párisban 10.30, Budapesten 328, Bécsben 327.

Kolozsvár. A piac lanya. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.60—30.75, Prága 6.45—6.48, Budapest 324—328, Páris 10.05—10.10, Zürich 42.40—42.50, Newyork 216.00—217.00, London 1060—1065, Milánó 7.90—7.95.

(A Rapid mai jelentése.)

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 122.62—122.62, Amsterdám 206.55—206.55, Newyork 515.00—515.00, London 2503.50—2503.50, Páris 2355.00—2355.00, Milánó 1852.50—1852.50, Prága 1525.00—1525.00, Budapest 72.55—72.55, Belgrád 892.50—892.50, Bukarest 240.00—240.00, Varsó 99.12—99.12, Bécs 72.55—72.55.

Bukarest. Devizák: Páris 995, Berlin —, London 10.62, Newyork 217.50, Milánó 7.95, Zürich 42.40, Bécs 30.75, Prága 6.45, Budapest 30.75.

Bukarest. Valuták: Napoleon 810, német márka 52.20, leva 1.48, török lira 113, font sterling 1070, francia frank 10.05, svájci frank 42.60, olasz lira 8.15, drachma 3.60, dinár 3.60, dollár 218.50, lengyel forint 41.00, osztrák schilling 31.30, magyar korona 31.30, cseh korona 6.51, belga frank 10.50, holland forint 87.00

SPORT

A vasárnapi sportprogram

A holnapi sportprogramot Kolozsváron nagyszabású atlétikai verseny képezi. Délelőtt ifjúsági, délután pedig szeniorok atlétikai versenye lesz, melyen az ország számos elsőrangú atlétája résztvesz. Az atlétikai versenyek a sétatéri pályán lesznek.

A CFR pályán a CFR játszik a Husosok csapatával barátságos mérkőzést.

Nagyváradon a NAC játszik az Egyetértéssel bajnoki mérkőzést.

A legnagyobb érdeklődést a Slavia romániai szereplése váltja ki. A kitűnő cseh csapat két napra Bukarestbe rándul le, hogy vasárnap a Vénusszal, hétfőn pedig a Juventusszal mérje össze erejét.

Bánffyhunyon a Haggibbor egy kombinált csapata játszik a HIMO ellen.

Bécsben ma az osztrák válogatott ellen mérje össze erejét a világbajnok Uruguay.

Trénert szerződtet a Haggibbor. A Haggibbor vezetősége tárgyalásokat kezdett egy jóképességű budapesti hivatásos trénerrel, szerződöttes céljából. A tárgyalások már előrehaladott stádiumban vannak és remélhetőleg sikerre fognak vezetni.

MTK—Hakoah—(Bécs) Varsóban. A budapesti „Sporthirlap” szerint az MTK a Hakoahal július 8-án Varsóban egy barátságos mérkőzést tart.

Az Ipar és Kereskedelmi Bank Rt. Cluj

Str. Gen. Neculcea 2. (Renner palota)

Foglalkozik a bankszakmába vágó mindenféle üzletek lebonyolításával, váltók leszámításával, jelzálog- és kézzizálog kölcsönök adásával. Betéteket legmagasabban kamatoztat,

vesz és elad

külföldi (effektív) valutákat. Vállal átutalásokat és inkasszókat az ország minden részében.

Áruosztálya

vesz és elad mindenféle mezőgazdasági terményeket, faragott és tűzifát, faszenet, gyárt sörpincészetek cikkeit, u. m. 4 és 6 csapos sörlefejtő-gépeket, parafa- és koronadugaszológépeket, szuócseppeket, légkázánokat stb. és azokat forgalomba hozza.

Telefon 10-55 szám.

SZABÓ JENŐ

női

divatkülönlegességek nagyruházásba

Cluj

Cal. Regele Ferdinand 5

1 mtr. jóminőségű kreton	29
1 mtr. elsőrendű minőségű kreton	39
1 mtr. kreton, gyönyörű mintákban	43
1 mtr. Cosmanos kreton és mosódelain	49
1 mtr. román- és szerbvászon	39
1 mtr. grenadin, divatmintákban	55
1 mtr. elsőrendű minőségű zephir férfiingekre	43

Pàrisi szenzációs

divatujdonságok

Sottisch taftok,
„ crep-marocainok,
„ zephyrek,
„ crepede chine,
Kabátselymek,
Crepe ujdonságok, stb.

raktárraérkeztek

Nagy választékban frottierkelme fürdőköpenyeknek.

A 19 év óta fennálló

LI. 3783

konyhafelszerelési üzletünket

a Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi-u.) 23 sz. alá, a Demokratia-szálloda volt helyiségeibe

a főpostával szembe helyeztük át.

Teljes konyhafelszerelések. Ajándékoknak alkalmas zománcedény, üveg, porcellán és evőeszközök a legjutányosabb árakban.

Megnyitási hónapban 10% árengedmény

Ingyen megtekintés vételekényszer nélkül. Külön engros osztály.

MOSKOVITS & Co.

gy nem tud-
kisvállala-
kok, a bau-
ságnak meg-
állalatokkal
gkevésbé a
n a rész-
gyelemben.
lutareform
A pénzügy-
től a külön-
abban a kér-
magyar pénz-
tót, amelyen
Számos fel-
en még nem
igly elhata-
megkezdett
ak. Remélik,
mutatkozni a
aspontját hol-
atot expor-
ónapjában.
kai hivatala
uár, február
állatok kivi-
ól exportál-
516.280.598
164.475.268
144.024.697
85.834.966
14.942.910
3.720.771 lej
lej értékben.
hónap alatt
184.056.840
ltunk: ökor
ekben, sertés
ekben, tehát
ra 265 darab
ab 4.615.200
pivaly 12 drb
exportáltunk
204.251 kgr.
206.616 kgr.
140.312 kgr.
ai összeállítás-
szolgáltatták.
ortdíját. Bu-
dasági tanács
escu lakásán
ancred Con-
t. Elvben el-
ehenek, serté-
Elvben azt is
gabonakiviteli
gyében mil-
agyar Bank.
agyar Bank a
el évekkal ez-
sért, amely az
llió ötszázezer
anak nyújtott
tálló Angol-
ért mindössze
s, hogy Arad
város veze-
ptetett törvé-
törleszteni és
után egy lejt
ezt a fizetési
g pörbe fogta
a kezességet
eg most már
A svájci bank
gyelőre három
588.000 svájci
örvényesék az
lta az Angol-
megfelebbezte,
be helyezte. A
bbezéssel és a
tta, teljes egé-
Magyar Bank
intézetet kera-
que Fonciére
ogával élt. A
na hirdette ki
ve az Angol-
mondotta, hogy
8.000 papirko-
4.65 százalék
Angol-Magyar
sen megnyerte.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarországi közlésnél egy szöveg, vastagabb betűvel 6 lej. Legnagyobb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. **Apróhirdetések díja előre fizetendő.**

Jó házból való izr. fiu tanulóknak felvételeik, szombat és ünneppapokon zárva. Bernát Holländer fő-tékkereskedés Sibiu. 9305-1

Urinó magyar-német, háztartás minden ágában, gyermeknevelésben perfect, anyahelyettesnek magányos urhoz háztartónőnek ajánljuk. „Irma“ Strada Kadii (Booskay-utca 5)

Fizetünk minden hirdett áránál **magasabb árt valódi keleti gyöngyökért, briliáns és gyémánt ékszerekért,** arany, ezüst és platínát, valamint régi műfogakat **világplaci áron váltók be.** Ezüst dísz tárgyakat és arany ékszereket a legjutányosabban árusítók **VÁZSONYI - Cluj** Reg. Ferdinand 17. Transsylvania-szálloda épületében.

Jobb családból való leány, jó írással, azonnali belépésre kerestetik. Fried Calea Victoriei 5. 9319

Fűszer, csemege és kézművű berendezés, majd nem új, olcsón eladó. Hirsch Mór, Iara de Jcs

Keresek megvételre 3-4 szotás, fűdősobás beköltözhető házat. Cim a kiadóban.

Zongora mignon, Gebr. Singl gyártmány, keresztthuros, remszerkezetű, teljesen új állapotban, 8 pedálos, sürgősen eladó, Rosenbergl. régiségkereskedőnél, Cluj, Str. Memorandului 25. 9317

Hálószoba-berendezés és egyéb háztartási felszerelés sürgősen eladó. Cim a kiadóban.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt, **bécsi és párisi divatkalapok szalma és florentin modelleket minden elfogadható árban árusítja az**

"IDEAL"

kalapszalón, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golya-áruházal szemben).

Kényelmes tartós munkát készít

KOHÁNYI kárpitos Str. G. Baritiu (Malom-u.) 12

Tennisz nadrág, lüster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

özög

Cluj, Piata Unirii No 14.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Halló Amerika! (Rendes helyárrakkal, sorozat 267)
 Vasárnap este fél 9-kor: Halló Amerika! 6-odszor.] Felemelt helyárrakkal, sorozat 268]
 Hétfő: Halló Amerika (7-edszer. Felemelt helyárrakkal. Sorozat 269)
 Kedd: Halló Amerika (A nagyváradi társulat bucsu-vendégjátéka. Felemelt helyárrakkal, sorozat 270)
 Szerda: Feleségem babája (Operett, rendez helyárrakkal, Karácsonyival, Neményivel, Tompával, Iházzsal, Leővegyvel, sorozat 271)
 Csütörtök: Lakmé (Baranyai és Rózsa Ily fellépésével, sorozat 272)

Mozgók műsora.

Select-mozgó. Vasárnap, június 28. **Megbélyegzett asszony.** Szexuációs szalondrma, 6 felvonásban, képzatos rend zéssel. Főszerepben a világhírű művész: Pola Negri.
Urania-mozgó. Vasárnap, június 28. **Coco a peches.** Nagy amerikai excentrikus vígjáték. Főszerepben a híres amerikai filmkomikus: Coco.
Apollo-mozgó. Vasárnap, június 28. **Zigotto Charlie Chaplin ellen.** Excentrikus amerikai filmbohózatok 7 felvonásban. Főszerepben Zigotto és Charlie Chaplin.

Értesítés! Tisztelettel értesítem t vevőimet, hogy eddigi közös cégemből Dávid és Nagy (Booskay-tér 10.) kiváтам és szabóságomat Calea Regele Ferdi and 82. szám alá helyeztem át. Kérem további szives partfogásukat. **Aron Dávid**

Vaságyakat kórházak és intézetek részére, fizeti scél-redőnyöket, gépes **napellenzőket** és önműködő épület és műlakatos munkákat legolcsóbban szállít **Izsák Antal lakatos, Cluj,** Str. Gh. Baritiu No 12. (volt Malom-utca) R. Mosse 1211

Hírneves fogászok bátran ajánlják,

Mert hisz Farmodont fogkrémnek
[nem találják mását.]

1748 1

Mosó és tisztítóintézetek figyelmébe!

1 db. dupla dobos mosógép alsó tűzelessel, erőnti berendezésre, 1 db vasalógép (másfélméter hosszú) villamoserőre, 1 db vasalógép (egy méter hosszú) kézi tűzre, 1 db fényező vasalógép (Rutscher) elektronos áramra, szagtiz vo't.a. 1 db keményítő-gép kéziüzemre. — Az összes gépek majdnem teljesen újak és mérsékelt áron eladók. Érdeklődők forduljanak **Bruno Vidlasch, Fingerlingsgasse 3. Sibiu.**

A nyári divat legszebb anyagai

Grünwald és Steiner

cégnél, Cluj, Piata Unirii No 12. szerezhetők be.

12 személyes

eredeti *Rosenthal* szerviz

3280 lei.

Összeállítás:

1 leveses tál	1 főzelékes tál	12 mély tányér 25 cm.
1 szószos tál	1 salátás tál	24 lapos „ 25 cm.
1 mustártartó	2 tésztás tál	12 dessert „ 19 cm.
1 sótartó	2 sültés tál	12 dessert „ 15 cm.
2 kanál	2 Reviers	Összesen 74 db.

6 személyes eredeti Rosenthal ebédlőszerviz L 1238
 12 személyes metszett pohárkészlet . . . L 690

Ezüst tárgyakra való üvegbetétek érkeztek raktárra.

Nagy választék eredeti belga pohárkészletekben.

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

Szerkesztőség
 hivatal és ny
 Cluj-Kolozvár, S
 L. Pop. (Brassai-
 Telefon: Szerk
 és kiadóhivatal
 Zs. N. Sz. —
 Kéziratok kizá
 szerkesztőséghe
 zandók. Kézirato
 adunk viss

1925 június 3

Marc megingott

... Majdnem Kina a magukb kínai kultura ma Cse és La-o-C nálták fel — j vákánt s a Nag a gondolatokat ideérkezve, erejt Ebből a hos hajók ágyudór nem volt kelle birodalom korma don pusztító vetni, első akti brit érdekekkel. lése megbukott 1839—12-ig t vazallusává tett Katonba is bel zlok árszították kal hozva a ko pai embert kiv Az első ópiumhá madik; Kina és mak — Anglia szág — máris lett Kinából „ kívánatos és fon A nagyhata között olykor o sokat változati dinasztia császár kétségbeesését Igy történt, ho szabadulás vég társasági törekv Aki a mai lását és új tere feltétlenül ismer rövid historikum ezeltt elhunyt ahol az ottelő szakító forradal ben Li-Juan-H tartományokban A dinasztia 191 Az elkövetk fiatal köztársasá forradalmak és ennek a periód Kina az antant a németektől, d angol, japán és mányok elszaka böző katonai Mukdenben, Cse tábornok Pekin ban újból össz alkotmányt meg az egység a 3 dalomban. Látszólagos s a béke ugya Yang-Ce-Kiang gitette ki a győ melésnek már-m árulevezetősator hatalmak körül ez a terület mé Európa szemébe Elsőnek ter az enuciáció formájában tört Singaporéban amely eddig t fel s előrelátha singaporei hadi uralkodik a ugy, mint az in